

50 år med TEGNERIE- FESTIVALER

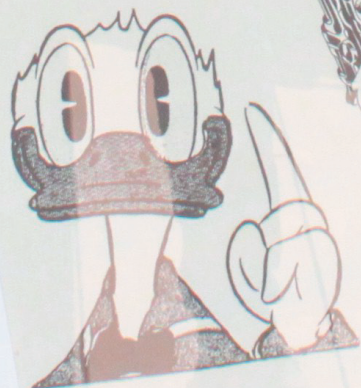
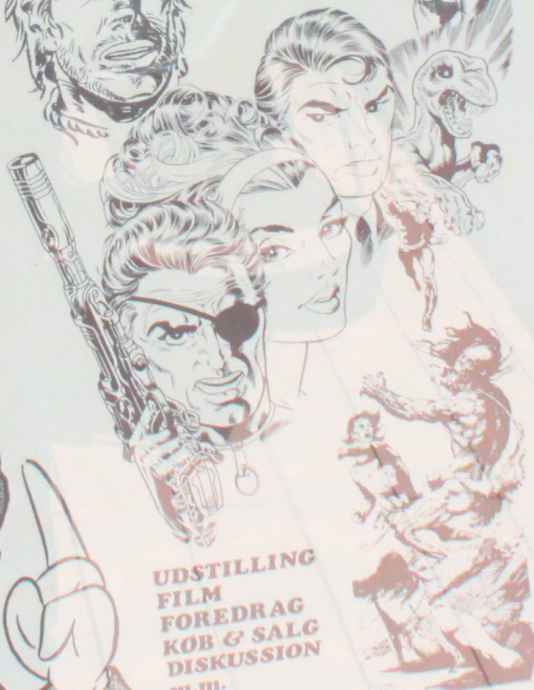
Anders Hjort-Jørgensen

TEGNERIEFESTIVAL

KØBENHAVN 19.-21. OKTOBER 1973
Rådhusstræde 13

Fastholdt arrangement af
Tegnerielubben ASTERIX
Juni 112 75, 2730 Herlev
© 1973 ASTERIX

UDSTILLING
FILM
FOREDRAG
KØB & SALG
DISKUSSION
m.m.

Artiklen er skrevet i juli 2023 til *Magasin for tegneserier* nr. 1/2013 i anledning af Art Bubble på Dokk1 2023. Her kan den læses, som den var tænkt af skribenten.

Fra Huset til Dokk1

- danske tegneseriefestivaler igennem 50 år.

af Anders Hjorth-Jørgensen

I 2023 er det 50 år siden Danmarks – og samtidig Skandinaviens - første tegneseriefestival fandt sted. Det skete den 19.-21. oktober 1973 i Huset i Rådhusstræde/Magstræde i København i de lokaler, hvor Dansk Tegneseriéråd har holdt sine to sidste generalforsamlinger.

Som arrangører stod Søren Pedersen og Rolf Bülow fra Fantask samt Tegneserieklubben Astérix med Carsten Søndergaard som primus motor for dette set med dagens øjne noget skrabede arrangement.

Det afholdt dog ikke danske, svenske og tyske tegneseriefans fra at valfarte til festivalen, ligesom en hel del "strøgkunder" fandt vej til Huset lokket af plakaten eller omtale i radio og aviser. Ingen danske tegneserietegnere var inviteret, men både Kaj Engholm og Holger Philipsen kiggede indenfor. Det samme gjorde en 15-årig Peter Madsen medbringende en portfolio med sine tegninger. Dem præsenterede han for Interpresses redaktør Uno Krüger, som blev dybt imponeret over hans evner og inviterede ham til at bidrage til *Seriemagasinet*.

Under festivalen kunne de besøgende opleve udstillinger med amerikanske serie- og undergrundshæfter, danske tegneserier gennem tiderne og tegneserier i danske ugeblade. Forlaget Interpresse havde tilrettelagt en billedserie, der viste fremstillingsforløbet for et seriehæfte.

Programmet rummede desuden lysbilledforedrag om seriehæfter i Danmark og om svenske seriers udvikling, og der var paneldebat om udgivelse i Danmark. I panelet deltog Jens Peder Agger fra Carlsen if, Jens Højlund og Per Då fra Gutenberghus, Uno Krüger og Per Sanderhage fra Interpresse samt Steen Knudsen, Paul Schiøtt og Ove Høyer fra Williams med denne artikels forfatter som ordstyrer.

Uno Krüger kunne mod festivalens slutning løfte sløret for Interpresses overraskelse: en pris, der skulle uddeles hvert år til en person, som havde gjort arbejde for tegneseriernes fremme. Prisen bestod af en medalje med indskriften "Interpresses tegneseriepris 1973" samt en check på kr. 1000,-. Som den første modtog Carsten Søndergaard prisen,

To år senere, den 18.-19. oktober 1975, løb Danmarks anden tegneseriefestival af stablen - igen i Huset med Carsten Sønder-

Carsten Søndergaard fotograferet i 2004 med festivalplakat og medalje fra 1973.

gaard som primus motor, men denne gang med en gæsteliste, som også rakte ud over Danmarks grænser.

Fra Sverige deltog forfatteren Sture Hegerfors, præsident i Svenska Serieakademien og formand for Seriefrämjandet, med lysbilledforedrag om hans deltagelse i internationale tegneseriekongresser.

Norske Jon Gisle, forfatter af *Donaldismen*, fortalte om samfundskildringen indenfor donaldismen og deltog i et panel med andre donaldister, blandt dem Pål Jensen fra Norge og Göran Ribe fra Sverige.

I et serietegnerpanel diskuterede danske amatørtegnere og etablerede tegneserforholdene omkring serietegning i Danmark. Blandt disse var Peter Madsen, Freddy Milton, Werner Wejp-Olsen (WOW), Gunnar Wille og Tage Andersen.

Her udtalte Peter Madsen, at han ikke kunne forestille sig som tegner at indgå i et team. Han ville have den fulde kontrol over de tegneserier, der kom fra hans tegnebord. Få år senere indgik han sammen med Henning Kure, Hans Rancke-Madsen, Per Vadmand og Søren Håkansson i det team, som skabte de første *Valhalla*-album!

Jeg havde fornøjelsen af til en række "gyselige" dias at fortælle om 1950'ernes EC-serier under titlen *Skræktegneserier - beretninger fra livets overdrev*. Og så måtte jeg erstatte en sygdomsramt Torben Weinreich som interviewer af Uno Krüger. Der stod whisky på bordet mellem os - i bedste Dave Allen-stil - så det, som Weinreichs medvirken skulle have gjort til en knivskarp dialog, blot blev en hyggelig passiar om Unos arbejde som redaktør.

Så var der straks mere bid i Dan Turells oplæsning af sine yndlingstegneserier foran festivalens største publikum.

Og årets Interpresse-pris blev fuldt fortjent givet til Freddy Milton for hans arbejde med de to fanzines *Sejd* og *Carl Barks & Co.*

Den tredje danske tegneseriefestival den 6.-7. november 1976 var også placeret i Huset. Det blev en festival, der gik gny af i diverse danske fanzines de næste måneder.

I forbindelse med festivalen havde det nydannede *Det Danske Tegneserieakademi* med Terkild B. Marker som en af frontfigurerne og en medlemsskare fortrinsvis bestående af unge tegneserietalenter, arrangeret en udstilling. Men som Carsten Søndergaard efterfølgende skrev i *Kulørte Sider* 13/1976: "Den sene tilrettelæggelse skyldtes, at der var stor forvirring om, hvem der skulle

4. SKANDINAVISKE

TEGNERIEFESTIVAL

København 6.-7.-8. oktober 1978

DOMUS TECHNICA
VED STRANDEN 18
KØBENHAVN K

UDSTILLINGER
FOREDRAG
PANELER
AUKTION
SHOW
FILM STANDE

Tegnere, udgivere,
redaktører, pædagoger,
bibliotekarer, fans,
samlere og skribenter
fra 6 lande

**ANDRÉ
FRANQUIN**
(Splint & Co., Vaksø Viggo)

**JEAN-CLAUDE
MEZIERES**
(Linda og Valentin)

ROBA
(Bulder)

FILM
The Rescuers
Spider-Man

PANELER
Donaldistpanel:
Göran Ribe
Pål Jensen
Freddy Milton
Horst Scröder
Hans W. Storch
Per Vadmand

SHOW
Dan Turéll
Gunnar Wille

**Panel om bibliotekernes indkøb
og lektørernes anmeldelser:**
Jens Peder Agger
Walther Bach Knudsen
Anders Hjorth Jørgensen
Hans Møller
Arne Olesen
Sus Rostrup

ADGANGSKORT

Alle 7 dage med betaling
sejls 1. oktober Kr. 40.
Alle 7 dage med betaling, kr. 75.
1 dag med betaling, kr. 30.
1 dag med betaling, kr. 12 for Kr. 18.
Medlemskab adgang til udstillingen
og programforly.

Bestil og check efter program.
Bilagene
Kontaktnummer 12
2860 Bagervej
2800 Lyngby

Adgangsbillet sælges også i:
Fanzine
for Polaris og de 18
Kulturbureauer.

Arrangeret af RUNEPRESS

arrangere festivalen. Jeg troede, at *Det Danske Tegneserieakademi* ville gøre det i år, men så viste det sig, at de kun ville arrangere selve udstillingen."

Men det lykkedes alligevel at få en fornuftig og spændende festival op at stå - oven i købet med prominente internationale navne som hollandske Daan Jippes, og Tom Roep og spanske Jaime Vallvé på gæstelisten og spændende shows og foredrag fra blandt andet Gunnar Wille og Jakob Stegelmann.

For næstsidste gang blev Interpresses pris uddelt. Denne gang til Torben Weinreich for hans indsats for at få tegneserier på skoleskemaet.

Søndag eftermiddag afholdt *Det Danske Tegneserieakademi* sin første egentlige - og vel også sidste - generalforsamling. Til stede var både Carsten Søndergaard og Uno Krüger, hvor sidstnævnte i mellemtiden var fratrådt som redaktør hos Interpresse. De to endte i en heftig diskussion, der som udgangspunkt havde, at Carstens ansættelse som redaktør på Interpresse var uforeneligt med hans funktion som redaktør for det uafhængige fanzine *Kulørte Sider*. Her havde Uno allieret sig med Rune T. Kidde for undervejs at få Carsten rullet i fjer og tjære, men det blev dog kun ved tanken!

Den fjerde - og i den sammenhæng sidste - skandinaviske tegneseriefestival blev afholdt 6.-8. oktober 1978 i Domus Tecnia's bygning Ved Stranden 18 i København. Denne gang med de forlagssponserede, internationale gæster, André Franquin, Jean Roba og Jean-Claude Mézières - samt selvfølgelig et bredt udsnit af unge danske tegneserietegnere. For første gang på dansk grund var der mulighed for at møde nogle af sine favoritter blandt de fransk/belgiske tegneserieskabere og få et album eller flere signeret. Det benyttede mange sig af!

Her havde jeg også fornøjelsen af at arrangere, deltage i og være ordstyrer for en paneeldiskussion om bibliotekernes indkøb og IBC's lektøruddataelser af tegneserier. I panelet sad forlagsredaktør Jens Peder Agger, bibliotekar og IBC-lektør Walther Bach Knudsen, tidligere IBC-konsulent Sus Rostrup samt tegneren Hans Møller.

Og for sidste gang blev Interpresses tegneseriepris uddelt. Nu til journalist Lars Borberg for hans seriøse behandling af tegneserier i *Aalborg Stiftstidende*.

Mekka i Ballerup

Efter 1978 gik der 14 år før Danmark igen husede en tegneseriefestival. Med støtte fra blandt andet Kulturmi-

TEGNERIEMEKKA 92
BALLOP
BALLERUP 5 - 8 MARTS

Udstilling, Tegnefilm, Tegneseriemesse, Arb. Værksted, Tegneseriemarked/Auktion.
Arrangører: Kontrapunkt • Ballerup Kommune • Den Danske Tegneserieverden m.fl.

Ballerup • Ballerupvej 20 • 2750 Ballerup • Telefon 42 65 43 54 • Sprog: latin C og H • 5 min. • 40 bus nr. 76, 44, 140, 156, 157, 143, 146, 150, 152, 158, 159, 4005

Fri Entré • Fri Entré • Fri Entré • Fri Entré • Fri Entré • Fri Entré

Design Ole Cammell Christensen • Stryk/Teknologi Preprint • Tryk Rosenberg Bogtryk A/S

nisteriet, Kulturfonden, Ballerup Kommune og Københavns Amt arrangerede en gruppe kulturformidlere fra Ballerup - blandt dem Ena Juhl, Flemming Olsen og Jørgen Larsen samt Jakob Stegelmann – *Tegneseriemekka'92* i kulturhuset Baltoppen.

En bredt udvalg af danske tegneseskabere var til stede på festivalen og tegnede og signerede beredvilligt for publikum i tegneserieforlagenes og -butikkernes stande.

Det samme gjorde de udenlandske gæster, tyske Matthias Schultheiss, begiske Geof Darrow og franske Dorey, Marcelle, Mezzo og Ptitluc.

Samtidig kunne publikum opleve adskillige udstillinger. Jeg havde tilrettelagt udstillingen *Tegneseriernes hvornår-skete-det?*, som i 16 plancher beskrev den danske tegneseries udvikling sideløbende med de internationale. Thomas Berger havde tilrettelagt udstillingen *Talent år 2000*, som præsenterede en række af de tegneserieskabere, som måske ville gøre sig gældende i de kommende årtier: Rune Fleischer, Trine Jeppesen, Martin E. Nielsen, Liselotte Lyngsø, Peter Degerbøl, Thomas Warming, Dido Lusamba, Lars Horneman, Bjarne Hansen, Jan Solheim og Bent Pedersen. Som altid er det imidlertid svært at spå om fremtiden, men en lille håndfuld er stadig i gang.

Også de allerede etablerede tegneserieskabere fik deres udstilling ved denne festival. Som der stod i festivalavisen, var de særdeles subjektivt udvalgt. 16 ud af på det tidspunkt et par snese etablerede tegneserieskabere var repræsenteret: Ivar Gjørup, Nikoline Werdelin, Peter Mad-

sen, Per Vadmand, Kim Fupz Aakeson, Niels Roland, Michael Jensen, Flemming Jeppesen, Orla Klausen, Teddy Kristiansen, Peter Heydenreich, Sussi Bech, Ole Comoll Christensen – som også havde tegnet festivalplakaten – Claus Deleuran, Peter Snejbjerg og Freddy Milton.

Festivalen blev en succes med ca. 5000 besøgende, så to år senere blev *Tegneseriemakka'94* en realitet.

Denne gang var Bjarne Hansen ansvarlig for plakaten, som inviterede til en festival med flere internationale gæster.

Igen var Thomas Berger på banen med en talentudstilling, *Bobler 94*. Det samme var jeg med udstillingen *Fra de nordiske tegneseriers historie*.

Festivalens tema var nemlig tegneserier i Skandinavien, så ud over et væld af danske tegneserieskabere var også Charlie Christensen, Anders Westerberg og Cecilie Torudd fra Sverige, Tor Bomann-Larsen og Håkon Aasness fra Norge, Kjartan Arnorsson fra Island samt Tarmo Koivisto fra Finland inviteret som gæster. Desuden deltog den

hollandske tegner Martin Lodjewik - skaberen af tegneserien *Agent 327* - i festivalen.

Frank Madsen havde som han skrev i udstillingskataloget "efter fattig evne bikset en nordisk tegneserieudstilling sammen. Jeg har bedt et par af de dygtigste – og i ordets bedste forstand – mest produktive serieskabere fra hvert land vise flaget i Danmark, så vi henede kan se, hvad vi går glip af, fordi vi ikke oversætter deres serier til dansk. Desuden præsenterer udstillingen to danske tegneserieskabere, hvis serier er flittigt oversat til andre nordiske sprog."

De to danskere var Sussi Bech og Peter Madsen. De nordiske var Aasnæs, Arnorsson, Koivisto, Bomann-Larsen, Torudd og Westerberg.

Efter *Tegneseriemekka'94* gik Ballerup-initiativet i sig selv. Der skulle gå ti år, før en ny gruppe tegneserieentusiaster turde give sig i kast med at tilrettelægge en så omfattende festival.

komiks.dk

I 2003 blev foreningen *Komiks.dk* stiftet med Jan Robert Andersen som formand og med blandt andre Tue Sørensen, Martin Flink og Thomas Schrøder i bestyrelsen.

Foreningens formål var at etablere en tegneseriefestival, som skulle gentages med jævne mellemrum. Det blev til festivalen *Komiks.dk* den 5.-7. november 2004 i kulturhuset Kedelhallen på Frederiksberg.

Her var mange udenlandske tegneserieskabere på gæstlisten, britiske Bryan Talbot, amerikanske Jeff Smith, belgiske Yvan Delporte, Dany, Francois Walthéry, Janry og Batem samt franske Regis Loisel. De signerede og tegnede flittigt for publikum sammen med stort set alt, hvad der kunne krybe og gå af aktive danske tegneserieskabere.

Lørdag var jeg på scenen i selskab med to andre ældre herrer, Jørgen Sonnergaard og Ove Høy-

To æresgæster ved Komiks.dk 2004, Jørgen Sonnergaard (tv.) og "Super" Ove Høyer fotograferet af den tredje!

er. Vi havde fornøjelsen af at være festivalens æresgæster og skulle som sådanne fortælle om de "gode, gamle dage", hvor tegneserierne var under angreb, men hvor vi alligevel fordybte os i hæfterne, som gjorde Ove til Super-Ove, og hvor Sonnergaard oversatte *Tintin* og passede sit job som redaktør hos P.I.B. Det kom der en hyggelig og underholdende dialog ud af, hvis ellers pulikums reaktioner under og efter vores optræden står til troende.

Vi var dog ikke alene om at være på scenen. Begge udstillingsdage var der tilrettelagt et righoldigt program, som kom grundigt rundt i tegneseriemediets og -markedets afkroge. Og som et særligt indslag blev *Komiks.dk* priserne uddelt, hvilket de også blev de følgende tre festivaler. For *Komiks.dk* var kommet for at blive og er der stadig i 2023 - nu som *Copenhagen Comics*.

I 2006 fandt festivalen ligeledes sted i KeDELhallen. Også her myldrede det med inter-

ationale gæster, amerikanske Gilbert Shelton, Stephen R. Bissette og Marv Wolfmann, britiske Simone Lia og Warren Ellis, norske Jason, belgiske Francois Schuiten, franske Benoit Peeters og spanske José Villarrubia, og som altid var samtlige etablerede danske tegneserieskabere til sted, ligesom tegneserieforglag og -butikker bredte sig i hallen.

I 1997 producerede jeg sammen med det daværende *Det Kulørte Bibliotek* i København udstillingen *Den danske tegneserietradition*. Et århundredes danske tegneserier. Den fik plads på festivalen sammen med en udstilling af Jørgen Mogensens originaltegninger fra hans omfattende produktion – stillet til rådighed af hans to sønner Jesper Nystad og Kristoffer Mogensen.

I 2008 flyttede *Komiks.dk* til andre lokaler - nu i Vanløse Kulturhus. Umiddelbart et fint sted at afvikle en tegnesiefestival, men på et par hede forsommerdage viste det sig at være nærmest ulideligt i de trange lokaler, hvorforlag, butikker og tegneserieskabere brdte sig. Så mange arrangementer og impulsive møder flyttede ud på den luftige og køligere tagterrasse.

Jesper Nystad (tv) og Kristoffer Mogensen ved deres faste udstilling flankeret af udstillingen *Den danske tegneserietradition*.

Igen var der et mylder af danske tegneserieskabere til stede ved festivalen og igen i selskab med internationale kolleger, blandt andet franske David B., Achdé, Pierre Christian og Jean-Claude Mézières, belgiske Dany, amerikanske Don Rosa og Kurt Busiek, canadiske Doug Wheatly og italienske Giorgio Cavazzano. For første gang deltog også den grønlandske tegner og kunstner Nuka K. Gotfredsen, som præsenterede første del af fire af sit meget smukke tegneserieepos om Grønlands historie, *De første skridt*.

Også dette år blev der uddelt *Komiks.dk*-priser og i modsætning til de to første festivaler, blev der nu uddelt en hæderspris. Mortager var Paw Mathiesen fra *Fahrenheit*.

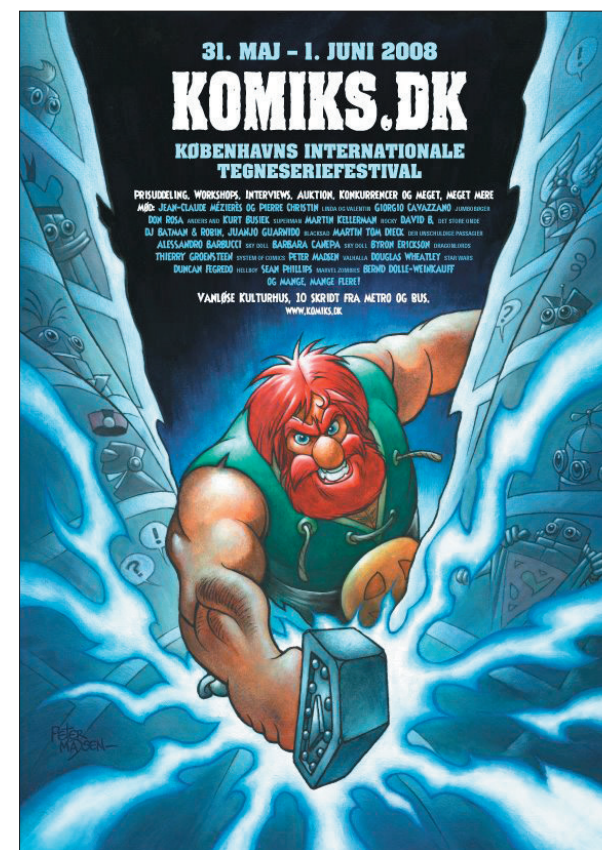
På det tidspunkt havde Mads Bluhm overtaget formandposten i foreningen, og den havde han også, da *Komiks.dk* i 2010 rykkede til lokaler, som for alvor gav plads til en festival af international format, Øksnehallen på Vesterbro i København.

Igen blandede bemærkelsesværdige internationale tegneserieskabere sig med de mange danske, blandt dem amerikanske Chris Ware, Daniel Clowes og Charles Burns, britiske Dave Gibbons og Kevin O'Neill, hollandske Daan Jippes samt belgiske Jean Van Hamme og Bernard Yslaire. Og ligesom ved de tidligere *Komiks.dk* festivaler lod de sig interviewe på diverse scener, holdt foredrag eller indgik i paneldebatter – hvis de ikke sad i en eller anden forlagsstand og forsynede de albums, som tålmodige fans havde medbragt eller netop købt, med signaturer og tegninger.

Ved dette års festival var titlen "hæderspris" andret til "ærespris". Den var jeg bæret over at få for min indsats som "tegneserieformidler og -historiker".

I 2013 blev der igen arrangeret tegneseriefestival i Øksnehallen – nu under titlen *Copen-*

Komiks.dk 2008 blev annonceret med to plakater. Den ene af Peter Snejbjerg (tv.) og den anden af Peter Madsen. Nederst: Jan Kjærs plakate til *Komiks.dk* 2010.

hagen Comics. I de mellemliggende år – 2011 og 2012 – havde Industrimuseet i Horsens imidlertid været på banen som vært for endnu en dansk tegneseriefestival, *Art Bubble*. Siden har der med untagelse af Corona-året 2020 været afholdt en til to danske tegneseriefestivals, som har givet tegneserielæserne mulighed for at møde, tale med og få signeringer fra danske og udenlandske tegneserieskabere, fordybe sig i tegneserieforlags og -butikkers tegneserietilbud samt høre foredrag og paneldebatter.

Art Bubble

I 2009 mødtes de to tegneserieskabere Thierry Capezzone og Lars Jakobsen. Thierry havde ambitioner om at arrangere en stor tegneserieudstilling med originaltegninger. Lars havde en drøm om at etablere en mindre tegneseriefestival, hvor tegneserieskabere kunne møde deres læsere.

I samarbejde med Industrimuseet i Horsens kunne de se deres tanker realiseret i museet med en festival den 16.-17. april 2011 og en stor ud-

Udsnit af Tegneseriemuseet i Danmarks sidste udstilling i det offentlige rum, Larsen & Merling ved Art Bubble 2012. De tre digre bind med den samlede udgave af serien ses nederst på foto.

stilling – *Tegneserier for millioner* – med originaltegninger og sjældne tegneserieudgivelser frem til den 21. august. Som gæster kunne man møde belgiske Hermann og Janry og danske tegnere som Peter Madsen, Sussi Bech, Jan Kjær og Anders Brønserud samt selvfølgelig Thierry Capezzone og Lars Jakobsen.

Dan R. Knudsen designede festivalens plakat. Det fine resultatet ses her til venstre.

Festivalen 2011 blev en succes, så allerede i 2012 - den 6.-7. oktober - lagde Industrimuseet igen lokaler til *Art Bubble*. Plakaten, som var designet af Lars Jakobsen, annoncerede en halv snes danske tegneserieskabere som deltagere, men også australske Ben Templesmith, britiske Mike Collins og amerikanske Val Mayerik var indbudt som gæster til festivalen.

Samme år var jeg i forhandlinger med museumsinspektør Iben Overgaard om, at *Storm P. Museet* skulle overtege *Tegneseriemuseet i Danmarks* samlinger. Det blev en realitet ved årets udgang. Men inden da fik jeg mulighed for endnu en gang at "luften" en af samlingerne bestående af den omfattende udstilling med og om Knud V. Larsens dagstrip *Dr. Merling* med titlen *Larsen & Merling*. Tredje og sidste bind i den samlede udgivelse af serien, som jeg havde tilrettelagt sammen med Torben Hansen, Forlaget Forlæns, var netop kommet frisk fra tryk.

Copenhagen Comics & Art Bibble 2013-2023

I 2013 holdt *Art Bubble* pause, men til gengæld var *Copenhagen Comics* klar med et righoldigt program den 1.-2. juni i Øksnehallen i København og med plakat skabt af Thomas Thorhauge.

Tegneseriebutikker, -forlag og -tegnestuer m.v. fyldte gangene, og ved signeringsborde sad danske tegneserieskabere klar med pennen begge dage.

Det samme gjorde de mange udenlandske gæster, hvis de ikke ligesom deres danske kolleger var på scenen til interviews, paneldebatter e.l.

Der var tale om en blandet international gæsteliste: britiske Charlie Adlard, amerikanske Brian Azzarello, Jaime Hernandez, Jill Thompson og

art bubble
www.art-bubble.dk

Tegneseriefestival 2014

Batman, Lobo, Turtles tegneren **Simon Bisley**
Game of thrones tegneren **William Simpson**
DMZ tegner og forfatter **Burchielli og Brian Wood**
Anders And tegnerne **Marco Rota og Korhonen**
Splint tegneren **Munuera**

CHOK tegneren **Eric Maltaitre**
Batman tegneren **Mike Collins**

billetpris **60,-** pr. dag. **Børn GRATIS!**

DANMARKS INDUSTRIMUSEUM I HORSENS
27-28 sept. Gasvej - 8700 Horsens

Melinda Gebbie, Patrick og Shelley Block, svenske Malin Biller, belgiske Philippe Delaby og Didier Crisse, tyske Anke Feuchenberger, franske Emmanuel Guibert og Philippe Luguay, japanske Jiro Taniguchi og Mel Kishida samt norske Frode Øverli. Kort sagt en stjernekæde af markante internationale tegneseriefans nu fik mulighed for at møde.

På festivalen kunne også opleves en række udstillinger. Blandt dem *Bladtegningen sprænger rammerne*, hvor danske bladtegnere havde fået den udfordring, at de skulle folde dagaktuel satire ud i mere end én ramme.

Året efter tog *Art Bubble* stafetten op og igen i Industrimuseet i Horsens. Imellem udstillingshallens damp- og andre maskiner kunne gæsterne møde forlag, butikker og tegnere. Blandt sidstnævnte mange danske, som Thierry Capazzones ene plakat fortæller, men som den anden - ligeledes tilrettelagt af Thierry - viser, var der til festivalen i Horsens også inviteret adskillige markante internationale tegneseriefans.

Som noget ekstraordinært dette år blev den nystiftede *Hane Hansen-pris* introduceret. Den skulle gives til personer, der har haft stor betydning for tegneserien i Danmark. I enkelte tilfælde kunne prisen også gives til en udenlandsk person, der har gjort en særlig forskel på den danske tegneseriefestscene.

Prisen er opkaldt efter en figur af en af Danmarks mest kendte tegnere gennem tiden, Arne Ungermann og modelleret af tegneren Paul Arne Kring. Med 2014-uddelingen som undtagelse udpeger det ene års primodtagere næste års.

De første primodtagere var Thierry Capazzone, Ingo Milton og Henrik Rehr. Prisen fortsatte ved de følgende *Art Bubble* festivaler med at blive uddelt til danske og internationale tegnere, redaktører og andre, som på forskellig vis havde gjort en stor indsats for tegneserier i ind- og udland.

COPENHAGEN COMICS
6-7 JUNI 2015 ØKSNEHALLEN

Find os på: COPENHAGENCOMICS.DK

art bubble
TEGNESERIEFESTIVAL I RUNDETÅRN 14.-15. NOVEMBER 2015

DON ROSA WALTHÉRY
DAVID PETERSEN
J P AHONEN
SUSSI BECH
HENRIK REHR
LARS JAKOBSEN

art bubble
www.art-bubble.dk

Tegneseriefestival 2014

ANNI LIPPERT
TATIANA GOLDBERG
ANETTE CARLSEN
STINESTREGEN
SUSSI BECH
FRANK MADSEN
RASMUS JULIUS
PAUL ARNE KRING
CARSTEN GRÅBÆK
THIERRY CAPEZZONE
THOPMAN
JULIUS
VOBO

HENRIK REHR
FREDDY MILTON
PETER MADSEN
SØREN HÅKANSON
LARS JAKOBSEN

billetpris **60,-** pr. dag. **Børn GRATIS!**

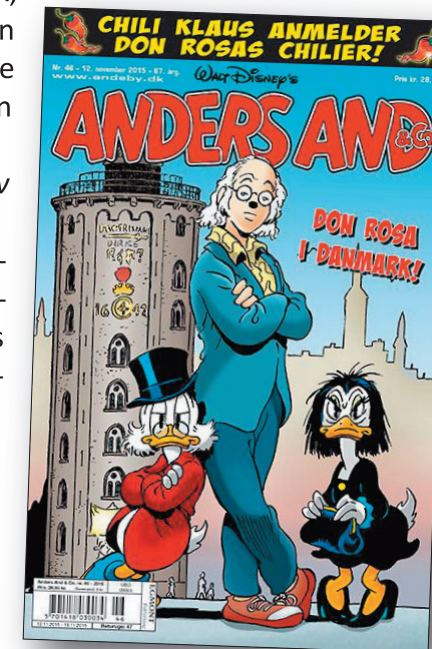
DANMARKS INDUSTRIMUSEUM I HORSENS
27-28 sept. Gasvej - 8700 Horsens

I 2015 var der igen tegneseriefestival i København både i Øksnehallen og Rundetårn! *Copenhafen Comics* blev afviklet den 6.-7. juni. For plakaten stod Miss Lotion, og listen over internationale gæster var lang. Den talte svenske Mattias Adolfsson, finske Tommi Musturi, norske Steffen Kverneland og Arild Midthun, islandske Huggleikur Dagsson, amerikanske Natasha Allegri, Chris Miskiewicz, Art Spiegelman samt Patrick og Shelly Block, britiske David Lloyd, Philippa Rice, Luke Pearson og Garen Ewing, franske Françoise Mouly og André Juillard, australske Simon Hanselmann, belgiske Herr Seele, israelske Rutu Modan og kinesiske Li-Chin Lin og tyske Thomas Wellmann.

Blandt udstillingerne var man *Bladtegnere tegner sig selv* og *Tve danske tegneseriefavoritter*.

Indtil 2015 havde *Art Bubble* været en jysk tegneseriefestival, men dette år havde gruppen bag festivalen fået den "vanvittige" ide at tage en afstikker til hovedstaden og placere årets festival i Rundetårn - eller rettere sagt i det store udstillingslokale på loftet over Trinitatis Kirke - den 14.-15. november.

Her var der knapt så mange internationale gæster som til *Copenhagen Comics*, men med amerikanske Don Rosa som trælplaster var succesens hjemme. Medbragte man ugens *Anders And & Co.* med ham og Rundetårn på forsiden, kunne hæftet med hans signatur måske være penge værd engang i

fremtiden?

Det var dog ikke alene Don Rosa, som trak gæster til festivalen. Det gjorde tre andre internationale tegneserieskabere også, belgiske François Walthéry, amerikanske David Petersen og finske JP Ahonen. På plakaten var også Sussi Bech - som havde tegnet den - Henrik Rehr, Lars Jakobsen, Thierry Capazone, Ingo Milton og Anni Lippert, men gæstelisten var længere og her stod også Freddy Milton, så der var store muligheder for at få en signeret tegning med en Disney-figur både af ham og Don Rosa.

Sammen med mange andre danske tegneserieskabere indgik de i flere paneldiskussioner de to dage.

Den 10.-11. september 2016 var *Art Bubble* igen på plads i Industrimuseet i Horsens. Som tidligere var der mange danske tegnere til stede, blandt andet Live fra Lolland, Ida Gantriis, Sussi Bech, Frank Madsen, Jens Julius, Rasmus Julius, Poul Arne Kring, Anni Lippert og Henrik Rehr.

Sidstnævnte var ansvarlig for festivalplakaten, som annoncerede flere internationale gæster: amerikanske Brian Walker, Sara Richard, Agnes Garbowska og Thomas Yeates samt finske Kari Kohonen.

Art Bubble 2016 blev den sidste tegneseriefestival, som fandt sted i Horsens. Derefter blev de efterfølgende afholdt i hovedbiblioteket i Aarhus, Dokk1.

Den første af disse fandt sted lørdag den 22. april 2017. Om den udtaler festivalens primus motor, Lars Jakobsen: "Det var en prøve vi lavede. For at se om vi kunne finde

ud af at arrangere på stedet. Og arbejde som team."

Og det kunne de. Adskillige mindre britiske forlag var dukket op og præsenterede deres udgivelser. Det samme var et par danske forlag og tegneseriebutikker.

"Filtkongern" Henrik Dannavand, som også havde deltaget i Horsens, var til stede med sine fantastiske livagtige filtudgaver af tegneseriefigurer, ligesom flere danske tegnere kiggede indenfor og signerede dagen igennem.

Det samme gjorde en lille håndfuld markante internationale tegneserieskabere: franske Philippe Luguy og fransk-canadiske Yves Rodier, britiske Glenn Fabray, amerikanske Chris Miskiewicz og finske Kari Kohonen.

Også den festival blev velbesøgt, så Dokk1 bestod sin prøve og kom til at danne ramme om de kommende *Art Bubble* tegneseriefestivaler i Jylland. Senere på året, den 18.-19. november 2017, var *Art Bubble* så igen at finde i Rundetårn i København.

Allerede fra tidlig formiddag lørdag stod tegneseriefans i kø fra indkangen til tårnet og langt ned land Trinitatis Kirke for at være bladt de første, som kunne få signeringer af amerikanske Mike Mignola og Don Rosa samt franske Nicolas Keramidas.

Som det fremgår af Mike Mignolas plakat var adskillige danske tegneserieskabere også at finde i på det gamle kirkeloft. Det samme var selvfølgelig og flere større og mindre tegneserieforg og -butikker, som med møje og besvær havde fået en pæn stor del af deres tegneserielager transporteret op ad tårnets sneglegang.

Lars Jakobsen fortæller om plakaten: "Den er tegnet og designet af Mike Mignola. Vi spurgte ham om han ville – og så sagde han pludselig ja! Han blev selv så glad for tegningen at

Også i 2017 tog mange turen op ad sneglegangen i Rundetårn til festivallokalet.

den nu er udstillet i New York som en af de tre bedste Mignola tegninger.”

Inden *Art Bubble* i Dokk1 og Rundetårn i 2017 havde Øksnehallen i København slået dørene op for *Copenhagen Comics* den 25.-26. februar.

Årets plakat var tegnet af franske Sébastien Cosset (Kerascoe), som også gæstede festivalen sammen med landsmændene Pierre Bailly og Boulet (Gilles Roussel). Andre internationale gæfter var britiske Barry Kitson, Tom Gauld, Dave McKean og Garen Ewing, amerikanske Gina Wynbrandt og Sophie Goldstein, svenske Kim W. Andersson og Jan Lööf, polske Grzegorz Rosinski og tyrkiske Nadia Khiari.

Listen i programmet over deltagende danske tegneserieskannere var – som ved tidligere festivaler – lang. Det samme var listen over store og små tegneserieforg og -butikker.

Som altid var der massevis af paneledebatter og aktiviteter både lørdag og søndag.

Det var der også i 2018, da *Art Bubble* var tilbage i Dokk1 i weekenden den 22.-23. september.

Dette år var der mulighed for at møde hollandske Wilma van den Bosch, belgiske Herman, som også var ansvarlig for plakatmotivet, franske Philippe Luguy og Yoann Chivard, fransk-canadiske Yves Rodier, amerikanske Patrick Block og Paul Lee samt canadiske Niko Henricon - og som Hermanns plakat fortæller, mange danske tegneserieskabere.

Fem måneder senere - den 23.-24. februar 2019 - inviterede *Copenhagen Comics* igen indenfor i Øksnehallen, hvor der var en sand trængsel ikke kun af besøgende, cosplay-deltagere og danske tegneserieskabere men også af en lille snes internationale gæster med vidt forskellige måder at udtrykke sig i tegneserier: britiske Barry Kitson og Mark Buckingham, canadiske Danica Brine og Nick Bradshaw, amerikanske Gary Barker, Jarrett Melendez og Tony Fleecs, franske Jaap de Boer, Olivier Schwartz, Ralph Meyer & Caroline Delabie og David Angelo Roman, japanske Toshio Maeda, belgiske Bruno Di Sano samt svenske Liv Strömquist.

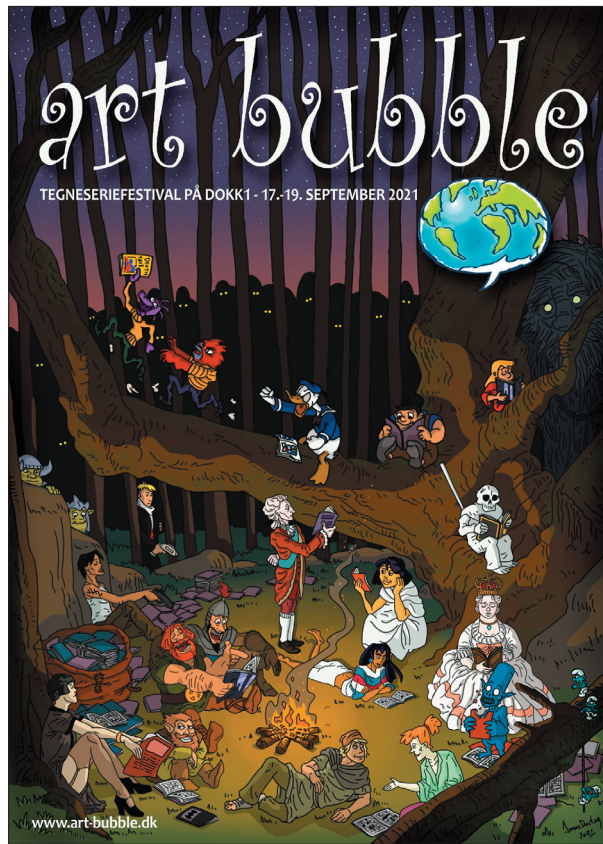
I efteråret 2019 rykkede *Art Bubble* igen ind i

Rundetårn. Den 9.-10. november havde festivalen igen en lille håndfuld internationale tegneserieskabere på gæstelisten, schweiziske Bernard "Cosey" Cosendai, franske Jean-Claude Fournier, belgiske Eric Maltaite, nordiske William "Will" Simpson, amerikanske Patrick Block og norske Arild Midthun.. De fik ifølge plaketen følgeskab af Sussi Bech, Peter Madsen, Henrik Rehr og mange flere danske tegneserieskabere.

Som plakaten også fortæller havde festivalen rigtig mange sponsorer, hvilket fortæller, at der var sket et makant skred i holdningen til tegneseriemediet siden den første danske tegneseriefestival "Filtkongen" Henrik Dannevang ved *Art Bubble* 2018 i selskab med sine fantastiske filtede tegneseriefigurer.

stival i 1973.

Både *Copenhagen Comics* og *Art Bubble* havde planer for tegneseriefestivaler i 2020 og starten af 2021, men det satte en pandemi med start i Kina en stopper for. Man fornemmer næsten, at Maltaites maskerede figur Chok fra plakaten 2019 havde set ind i fremtiden, for fra midten af marts 2020 skulle alle danskere i perioder bære maske i det offentlige rum som beskyttelse mod Corona-virus.

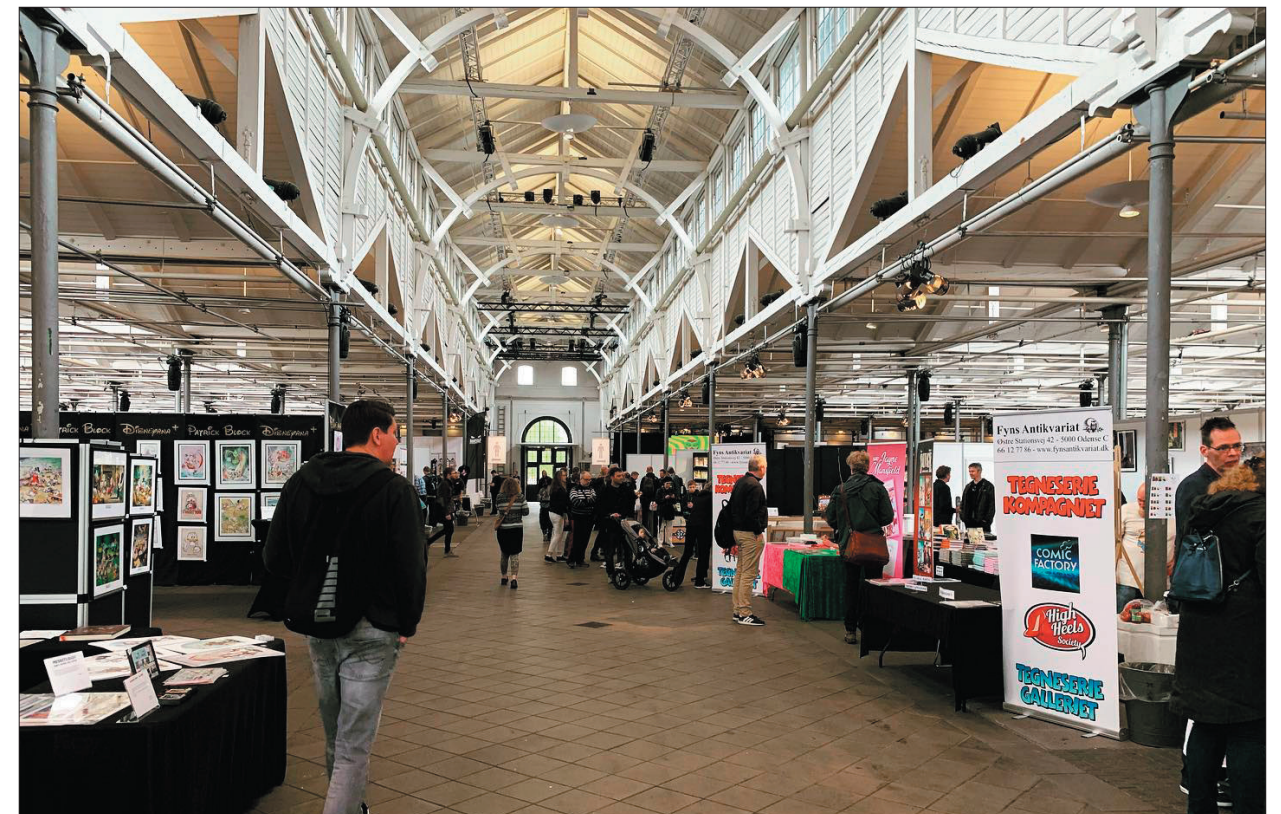
I efteråret 2021 blev det igen muligt at mødes i større forsamlinger, så den 17.-19. september var der påny *Art Bubble* tegneseriefestival i Dokk1 i Aarhus. På grund af uvisheden om, hvornår Corona-restriktionerne blev ophævet, var kun tre internationale tegneserieskabere inviteret: franske Nicolas Kerimidias, italienske Silvio Camboni og belgiske Yan Gevuld. Alligevel var både forghal, to store sale og rampen fyldt op af forlags-, tegner- og butikstande - og ikke mindst af festivalens mange gæster.

Art Bubbles plakaten 2021 var tegnet af Jonas Doctor.

Året efter den 28.-29. maj 2022 var der efter tre års Corona-pause igen *Copenhagen Comics* i Øksnehallen - nu for anden gang med Anthony Verniere Jr. som formand.

Årets festivalplakat var tegnet af Yoann. Den blev trykt i 300 nummererede eksemplarer, som blev solgt på tegneseriefestivalen.

To ældre herrer, som også deltog i de første danske tegneseriefestivaler for et halvt århundrede siden: Gunnar Wille og denne artikels forfatter, her fotograferet i deres respektive stande ved Art Bubble 2021,

Comics.dk i Øksnehallen 2022.

Som altid var det lykkedes at sammensætte en liste af internationale gæster: franske Aurélie Lévy og Felix Meynet, italienske Roberto Baldazzini, belgiske Yoann og Luc Warnant samt amerikanske Jarrett Melendez, Andy Price, Cara McCee og Craig Rousseau.

I en specialudstilling præsenterede Martin Christiansen det projekt, han har arbejdet på i flere år, *Sverre H. Kristensen - The Book* - om den dansk/norske "multidisciplinære" kunstner, der døde af en kræftsygdom kun 31 år gammel i 1997.

Selvfølgelig var stort set alle danske tegneserieskabere til stede med signeringer i stande og ved interviews og paneler på scenen de to dage. Blandt dem Peter Madsen, der havde været til stede på de fleste danske tegneseriefestivaler siden han på festivalen i 1973 viste sine tegneserier til Uno Krüger. Det var han også i 2023, hvor *Copenhagen Comics* blev afviklet den 27.-28. maj, men ikke, da *Art Bubble* den 16.-18. september 2022 igen inviterede indenfor i Dokk1.

I Dokk1s forhal var der arrangeret en udstilling med et skønsomt udvalg af danske tegneseriskabere: Bjørn Mathias Friis, Lars Jakobsen, Palle Schmidt, Sussi Bech & Frank Madsen, Henrik Rehr, Tatiana Goldberg, Lars Kramhøft og Nicolai Lauritzen.

De var også at finde på festivalen sammen med et par snese andre danske tegneseriskabere og en række inviterede internationale: franske Pierre Alary, britiske Bryn Forrester, Bryan Talbot, Sean Phillips og Jacob Phillips, norske Øystein Runde, belgiske Yan Gevuld, finske JP Ahonen, amerikanske Jim Mahfood, Tony Moy og Ed Brubaker samt japanske Kazu Kibuishi.

Inviteret var også tyske Flix samt amerikanske Molly Ostertag og ND Stevenson. De måtte imidlertid melde afbud til festivalen på grund af sygdom.

Art Bubble kalder sig Danmarks hyggeligste tegneseriefestival. Til gengæld kalder Copenhagen Comics sig for Danmarks største. Skal man dømmе efter antal besøgende den 27.-28. maj 2023,

Øverst: udstillingen med danske tegneseriskabere i 2022.
Herunder: ett kig op ad rampen samme år.

hvor den igen blev afviklet - nu med Thomas Friis Pedersen som formand - i Øksnehallen, er det ingen overdrivelse.

Her havde festivalens gæster blandt andet mulighed for at opleve *Danske bladtegnere 90 års jubilæumsudstilling* med 40 små tekster med illustrationer om alt som er fascinerende ved bladtegnning, og udstillingen *Sussi Bech – "Nofret"*, hvor man kunne nærstudere sider fra tegneserien. Som altid et righoldigt program med interviews og andre indslag på scenen samt i tegneserieforglages og -butikernes stande. Her deltog og signerede som altid en stor del af de danske tegneseriskabere samt nogle få, men spændende internationale tegneseriskabere og -formidlere: svenske Kenneth Larsen, Joanna Rubin Dranger og Fredrik Strömberg, norske Ingvild Marie Methi og Malin Falch samt spanske Josep Homs.

Festivalens tegneseriemyldrende plakat var tegnet af studerende på Serieskolan i Malmø, Anna Weatherley.

Den første danske tegneseriefestival blev som fortalt afholdt den 19.-21. oktober 1973. De datoer rammer Art Bubble 2023 ikke 50 år efter - men næsten - for festivalen afholdes i Dokk1 den 15.-17. september 2023. Ikke som i 1973 under beskedne forhold som i Huset i Rådhusstræde/Magstræde i København, men i arkitektoniske flotte rammer i hovedbiblioteket Dokk1 i Aarhus. Og igen med besøg af mange af de danske tegneseriskabere, som har været med til at vise nye veje for mediet igennem et halvt århundrede, og ikke mindst - i skrivende stunde - en håndfulde spændende internationale tegneseriskabere: tyske Flix, franske Laurent Astier og Tony Valente, japansk/amerikanske Amy & Kazu Kibuishi, italienske Stefano Orsetti og filipinske Budjette Tan.

Det er åbenbart, at der er sket et skred i forholdet til tegneserier siden 1973. Den gang var det utænkeligt, at en tegneseriefestival kunne foregå i en af kulturens højborgene. Nu er det helt naturligt! I 1973 var det også svært at forestille sig, at de internationale tegneseriskabere, man beundrede, kunne finde vej til Danmark. Det har i den grad også ændret sig!

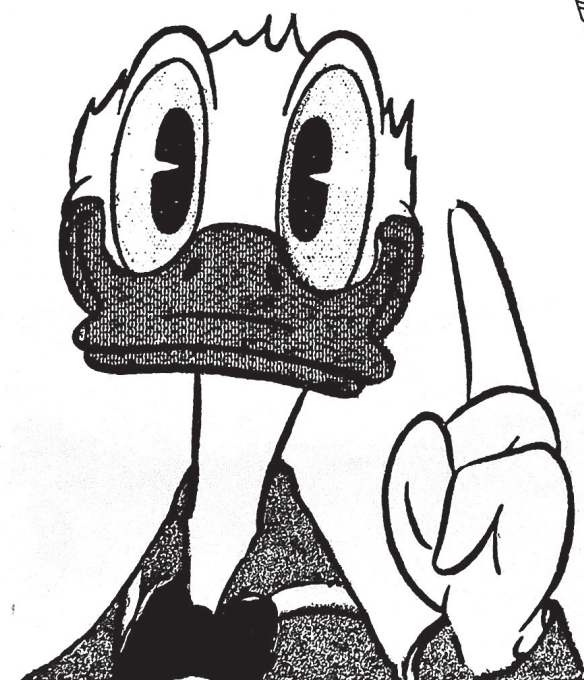

TEGNE SERIE FESTIVAL

KØBENHAVN 19.-21. OKTOBER 1973

Rådhusstræde 13

Festivalen arrangeres af
Tegneserieklubben ASTERIX
Juni Allé 79, 2730 Herlev
i samarbejde med FANTASK

**UDSTILLING
FILM
FOREDRAG
KØB & SALG
DISKUSSION
m.m.**